

✓ Een nieuwe aanslag op de bevoegdheden der raden.

Aan den Volksraad werd ter overweging aangeboden het ontwerp eener ordonnantie tot overdracht van de bevoegdheid tot benoeming enz. van ambtenaren op de dagelijksche besturen dier gemeenschappen.

In de Memorie van Toelichting wordt gesteld, dat benoeming etc. van de ambtenaren niet de meest doelmatige figuur is. Het D. B., zoo heet het — niet de raad — is uit hoofde van zijn bezigheden in staat over de geschiktheid van het personeel te oordeelen. Nu is dit niet meer dan een slagzin, die er wel indrukwekkend uitziet, doch in werkelijkheid niet veel om het lijf heeft. Hij geldt natuurlijk wel voor het in dienst zijnd personeel, doch in geen deele voor personeel, dat moet worden aangesteld, het punt waar de zaak eigenlijk haar gewicht aan ontleent. Een doodgewoon raadslid kan over een bepaalde benoeming toch zeker wel een gezond oordeel hebben.

De gedachte over de meerdere of mindere geschiktheid van den te benoemen ambtenaar, worden ook bij het Dagelijksch Bestuur gevormd aan de hand van stukken, die even goed door de raadsleden te lezen zijn.

Dat naar argumenten moest gezocht worden en deze niet voor de hand lagen, blijkt wel uit de vijfde alinea van de Memorie van Toelichting, waarin gezegd wordt: „In tijden, waarin aan de overheid, de locale, zoowel als de centrale, de hoogste eischen worden gesteld bij sterk ingekrompen middelen, moet gestreefd worden naar de meest doelmatige werkwijze. Dit is natuurlijk volmaakt juist, alleen maar dat hier behoort te staan: „Altijd en overal” inplaats van „In tijden etc.”

Maar is de voorgestelde wijze van benoeming etc. de meest doelmatige, d. w. z. in dit verband degene, die het meest past in een stelsel van gezonde decentralisatie, in een stelsel, waarin men de stelling: „De raad aan het hoofd van het betrokken ressort” kan handhaven. Reeds nu wordt bij het groote publiek geklaagd, dat de ambtenaren der raden zich allereerst ambtenaar voelen en pas in de tweede of derde plaats, dienaren van het publiek. Nu mag in deze klacht wel eens overdrijving van de eigen belangrijkheid zitten anderzijds schuilt in haar wel zooveel waarheid, dat vermeden dient te worden een verbreden grens tusschen locale ambtenaar en publiek, hetgeen deze ordonnantie ongetwijfeld beteekent.

De voorgestelde ordonnantie wil de positie van den ambtenaar ongetwijfeld veilig stellen. Maar of dit inderdaad gebeurt door benoeming

etc. in het algemeen aan openbare beslissing te onttrekken valt ten zeerte te betwijfelen.

Wil men de politiek bij benoemingen buitensluiten, dan is men hier toch absoluut op den verkeerdten weg. Het eenige lid van het dagelijksch bestuur, dat buiten de politiek staat is regent of burgemeester en deze kan alleen niet beslissen. Nu wordt zijn positie in het D. B. verslecht, door het feit, dat hij straks bij het kiezen uit een voordracht, mogelijke kritiek moet behandelen, doch zoodra hij in de binnenkamer van het D. B. zit, is hij een stem als de andere niet opgevangen door de publieke opinie, terwijl repressieve kritiek veel minder kracht heeft.

Alle bezwaren, die tegen benoeming door den raad kunnen worden aangevoerd, gelden ook voor de benoeming door het Dag. Bestuur, maar versterkt en verscherpt wegens het ontbreken van openbaarheid der beraadslagingen. Dit ontwerp riekt naar studeerkamer en kelder. Dit is ook logisch daar het een wapen is van den loopgravenoorlog, dien men nog steeds van uit sommige regeeringsbureaux voert tegen de werkelijk levende decentralisatie. Men wil wel den naam maar niet het wezen. Men wil wel van het werk af, maar de macht moet blijven, daar ergens in de centrale veste.

Deze ordonnantie is dan ook niet alleen maar poging om een bepaalde zaak nu eens efficient te regelen ze is zeer vermoedelijk een poging, om parallel met een toekomstige vergrooting van werkingssfeer der autonome raden, diezelfde raden, alle werkelijke bestuursmarkt te ontnemen. Het is een nieuwe poging om de raden buiten het bestuursapparaat te zetten, teneinde ze langzaam maar zeker terug te dringen naar de positie van wetgevende lichamen, zonder verder gezag. Bovendien is bij voorbaat die wetgevende bevoegdheid dan nog zoo ompaald, dat van een werkelijk bestaande bevoegdheid om zelfstandig het een of ander vast te stellen, schier geen sprake is.

Ook dit ontwerp is weer een stap in de richting van het vervormen der bestaande bepalingen en verhoudingen tot een caricatuur der decentralisatie.

We zijn dan ook voor de toekomst alleen nog maar benieuwd naar de nieuwe voorstellen, die zullen komen, om de bevoegdheden der raden nog meer te breidelen, teneinde tenslotte alle autonomie te smoren en daarmee te dooden de waarachtige belangstelling in alles wat met het locale bestuur samenhangt.

G. DE RAAD.

27 Maart 1936.

De straatverkoop en zijn funeste gevolgen voor het marktbedrijf der autonome lichamen en hoe die gevolgen te ondervangen.

Een der onderdeelen van het budget der meeste autonome ressorten, dat zeer de ernstige gevolgen dezer zorgvolle tijden ondergaat, is wel dat hetwelk het marktbedrijf omvat.

Een bijna algemeene klacht komt telkenmale tot uiting, bij het eene autonome ressort luider dan bij het andere, dat het marktbedrijf welhaast iedere maand lagere opbrengstcijfers te zien geeft dan in het jaar tevoren.

In „Locale Belangen” van 16 September 1935 nam ik bij mijn beschouwingen over de vraag of een verlaging van de gemeentelijke belastingen of retributies zal resulteren in een uiteindelijke verhoogde opbrengst daarvan, ook het marktbedrijf tot object van mijn verhandeling.

De Burgemeester van Menado, de Heer H.F. Brune kwam in zijn artikel in „Locale Belangen” van 1 Januari 1936 tot dezelfde conclusie als ik: het resultaat van verhoogde opbrengsten kan met de bewuste maatregel niet worden verwacht.

Aangezien een dergelijke maatregel noodwendig op een failure moet uitloopen, moet er dringend naar andere voorzieningen worden gezocht, teneinde de voortdurend afnemende pasaropbrengsten te remmen.

Ik schreef in mijn vorengenoemd artikel in „Locale Belangen” van 16 September a.p. onder meer, dat ook anderen bij hun in den loop der jaren 1934-1935 gedane onderzoekingen naar de verminderde pasarretributies in de Regentschappen Pekalongan en Batang hadden bevonden, dat de kleinverkoopers grooter voordeel zien in het rondventen van hun waar in de grootere centra van bewoning dan in het afwachten van den koper op den pasar.

Wat is wel de oorzaak van deze in sociaal en economisch opzicht zorgwekkende toename van den straatverkoop? Waarom dit verschijnsel als „zorgwekkend” wordt gekenschetst, zal nader worden uiteengezet.

Als een der oorzaken moet worden aangemerkt, die welke in mijn bovenaangehaald citaat ook geldt voor den straathandel op de districts- en onderdistrictshoofdplaatsen in de vorengenoemde Regentschappen (en naar mij later bleek ook in andere ressorten in de Residentie Pekalongan), t. w. het grootere commercieele voordeel in deze ongunstige tijden van geldschaarschte om den koper en consument den koop gemakkelijker te maken door hem te bezoeken. Men bespaart den cliënt zooveel doenlijk den pasargang, hetgeen

voor hem dikwijls ook uitgavenbezuiniging beteekent.

Voor een gering deel van de verkoopters, n.l. die wier goederen slechts een luttel aantal centen waard zijn, beteekent het mijden van den pasar een kleine toename van de winstmarge door een besparing der pasarretributie.

Een grooter deel der straatverkoopers en wellicht wel het grootste deel daarvan wendt zich evenwel niet zoozeer wegens de drukkende pasarretributie in steeds toenemende mate van den pasar af, doch omdat zij langzaam tot het inzicht zijn gekomen, dat de gemeentelijke overheid gesteund door de stadspolitie voor een goed deel machteloos staat bij haar ordening en regeling van den straatverkoop.

In vele locale ressorten bestaat een verbodsbepaling met strafsanctie om op andere dan de daartoe van gemeentewege aangewezen standplaatsen waroengs en andere uitstallingen van koopwaren op of langs den openbaren weg of op den berm daarvan te hebben.

Ook in de gemeente Pekalongan zijn op verschillende stadspunten dergelijke standplaatsen aangewezen.

Daarvan werd in de vóór-crisisjaren een goed en regelmatig gebruik gemaakt; de kleinverkoop had op de pasars en op die standplaatsen plaats en de straathandel werd daarnaast niet meer dan incidenteel gedreven.

De gemeentelijke contróle-dienst gesteund door de stadspolitie, beiden toenmaals nog in hun volle organieke sterkte wist een toename van den straatverkoop, welke in strijd was met bovengenoemde verbodsbepaling voldoende tegen te gaan.

Doch dan komen geleidelijk eenerzijds de noodzakelijke inkrimpingen wegens bezuinigingsoverwegingen van evengenoemde diensttakken en anderzijds de toenemende behoefte en neiging van de kleinverkoopers, daartoe door de verslechterende economische verhoudingen gedwongen, om den pasar terzijde te laten en hun winstmogelijkheden middels den straathandel te vergrooten.

Hierbij komt nu, dat, zooals den insider bekend zal zijn, een heffing op den straatverkoop door openbare gemeenschappen naar een Regeeringsuitspraak niet meer geoorloofd.

Bedoelde Regeeringsbeslissing was gebaseerd op de overweging, dat een belasting (niet een retributie) op het rondventen buiten de pasars, in beheer bij de betrokken openbare gemeenschap valt aan te merken als een belasting op het bedrijf van de kleinste kooplieden, n.l. die met de poverste bestaansmiddelen.

Citeerend uit Dr. Levelt's „Handleiding voor Locale belastingverordeningen” blz. 32 wordt

evengemelde Regeeringsuitspraak als volgt verder toegelicht.

„Daar het venten met eetwaren en kramereien in de Inlandsche maatschappij zoo algemeen verbreid is, dat het daarvan als het ware een integreerend deel vormt, staat van een algemeene heffing op rondventers slechts ontevredenheid te wachten. Daarbij komt nog dat de grootere en meer kapitaalkrachtige bedrijven, welke in winkelgebouwen en warongs worden uitgeoefend, niet in een dergelijke bedrijfsbelasting vallen, en het invoeren van een belasting uitsluitend voor den kleinen man moet in strijd geacht worden met de eischen, welke aan een billijke belastingwetgeving zijn te stellen.”

Laat ons dit Regeeringsstandpunt kort in nadere beschouwing nemen en zulks in het licht der huidige tijdsomstandigheden.

In de 1e. plaats moge gewezen worden op de onjuistheid van de zienswijze als zoude „van een algemeene heffing op rondventers slechts ontevredenheid te wachten staan”.

Sinds 1928 wordt in de gemeente Tegal krachtens de t.z. vigeerende verordening een belasting geheven op de rondventers en dagwaroenghouders.

Van „ontevredenheid” ter plaatse is evenwel tot heden niets gebleken!

Een andere gemeente, t.w. Malang heeft sedert medio 1935 eveneens den straat-handel belast en verwijst ik kortheidshalve naar de betrekkelijke notulen der openbare raadsvergadering van 15 October 1935.

Uit het verdere verloop der besprekingen over dit punt blijkt, dat de maatregel genomen wordt, aangezien volgens een der wethouders „veel menschen daarmede gebaat zijn”.

De Voorzitter dikt dit argument nog eens aan door het volgende te verklaren.

Ik citeer:

„Ik wil, indien het lid van meening blijft, dat een retributie-betaling buiten den eigenlijken pasar niet juist moet worden geacht, hieraan wel een einde maken. De menschen zullen dan echter daar hun waren niet meer te koop mogen aanbieden, want dat zou een oneerlijke concurrentie geven ten opzichte van de verkoopers op den pasar. De verkoopers zullen hier echter niet door gebaat zijn”.

Vorenbedoelde Wethouder wijst er voorts op, dat men gemeend heeft in het belang van de vele verkoopers te handelen door het terrein om den pasar mede te moeten beschouwen als openbare pasar. Dat er daar voortdurend een enorme drukte heerscht en de verkoopers elkaar verdringen om een plaats te krijgen, zoodat door den genomen maatregel er meer regelmaat is ontstaan.

De raad komt dan ten slotte tot de conclusie dat de straatbelasting op de wijze als reeds door

het gemeente-bestuur toegepast, dient te worden voortgezet.

Als slot moge ik nog twee voorbeelden aanhalen van gemeenten die wegens de sterk slinkende pasaropbrengsten haar toevlucht hebben moeten nemen tot het heffen van een maatregel, die w.i.w. niet den straat-handel in zijn vollen omvang betreft, doch zeker een groot deel daarvan.

In meerdere stadsgemeenten hebben de rondventers na het leuren in de stad gelegenheid op daartoe aangewezen verzamelplaatsen uit te rusten. De inheemsche en andere consumenten hebben tevens gelegenheid aldaar wat te gebruiken of koopen zonder naar de dikwijls verder gelegen centrale pasars te moeten gaan.

Aangezien die verzamelpunten in het leven werden geroepen uit aesthetische en orde-regelende overwegingen en de inrichting dier rustplaatsen heel weinig kosten met zich bracht, werd het wenschelijk geoordeeld voor het gebruik daarvan geen retributie van de straatventers te heffen.

Van deze juiste zienswijze moest noodwendig door de gemeenten Madioen en Cheribon worden afgezien; hare onrustbarende slinkende pasarinkomsten lieten zulk een royaal gebaar niet meer toe en andere gemeenten zullen eveneens tot een dergelijke noodmaatregel zijn overgegaan of zullen dat alsnog moeten doen.

Hoe dringend geboden het is om bijzondere maatregelen te treffen teneinde de ernstige achteruitgang der pasaropbrengsten verder tegen te gaan mogen de uitkomsten aantoonen van een door mij op vraagpunten ingestelde enquête bij de stadsgemeenten op Java.

Uit den hierbij gevoegden staat blijkt, zooals reeds bovengereleveerd, hoe de afname van enkele stadsgemeentepasar-opbrengsten groote afmetingen heeft aangenomen.

Madioen, Modjokerto en Probolinggo staan boven aan op de sombere lijst, terwijl Blitar, Kediri, Pekalongan en Cheribon een tweede plaats daarop innemen!

Als slot moge het tweede Regeeringsinzicht inzake verbod van een belasting op den straat-handel even onder de loupe worden genomen. Die zienswijze luidt: (zie voren).

„Daarbij komt nog dat de grootere en meer kapitaalkrachtige bedrijven, welke in winkelgebouwen en warongs worden uitgeoefend, niet in een dergelijke bedrijfsbelasting vallen” enz.

Wat betreft deze motiveering van het Regeeringsinzicht zou ik het ondervolgende willen opmerken.

Al moge het waar zijn, dat er voor de meer kapitaalkrachtige bedrijven, welke in winkelgebouwen en warongs worden uitgeoefend, niet

een dergelijke „bedrijfs“-belasting bestaat, men mag dan zeker niet uit het oog verliezen, dat de straatverkoopers zelf toch ook in een ongerechtigde gunstiger positie staan tegenover de pasarverkoo- pers, wier kapitaal niet veel grooter is dan de eersten, en die niettemin de pasarretributie moeten betalen.

Terwijl verder deze straatverkoopers ook niet dezelfde exploitatiekosten hebben te dragen als de waronghouders, die, zoo zij dan geen „bedrijfs“- belasting betalen, aangeslagen zijn in de „Inkomsten“- belasting ¹⁾, waarvan de straatverkoopers vrij- gesteld zijn, daar zij gemeenlijk een inkomen hebben beneden de minimumgrens van belastbare inkomens. (In de Residentie Pekalongan is deze minimumgrens f 100.—)

Bovendien is de te heffen recognitie van straat- verkoopers niet aan te merken als bedrijfsbe- lasting, maar als een soort bedrijfsvergunning. Zooals een vergunning wordt gegeven aan hen die meer verdienen dan f 200.— en een bedrijf uitoefenen in een vaste inrichting overeenkomstig artikel 76 a der Inkomsten-belasting 1932 en het daarop betrekking hebbend rondschriften aan de Hoofden van Gewestelijk Bestuur van den 1e. Gouvernements-Secretaris van 31 December 1934 No. 3132/B.

Ik meen met vorenstaande beschouwingen vol- doende krachtig te hebben betoogd, dat de tijds- omstandigheden en andere factoren thans van dien aard zijn, dat moet worden gebroken met het tot dusverre officieel gehuldigde beginsel om den straathandel niet te belasten.

Het omstandig betoog samenvattend zou ik die conclusie willen vastleggen in de ondervolgende stellingen:

1. De terugval der pasaropbrengsten voor vele der kleine gemeenten, gemeenlijk de backbone der gemeentelijke middelen heeft voor verschil- lende daarvan catastrophale afmetingen aange- nomen.

2. De nog steeds toenemende algemeene eco- nomische verslechtering van de groote massa der

bevolking zal als *directe* oorzaak die terugval voors- hands doen toenemen. Als *indirecte* oorzaak moet de welig tierende straathandel worden aangemerkt.

3. De bestaande overheidsmaatregelen van pre- ventieven repressief-politioneelen aard zijn niet afdoende gebleken om dien straathandel effectief tegen te gaan. Rigoureuze maatregelen zullen, we- gens de daaruit voortspruitende economische en so- ciale consequenties erger blijken te zijn dan de kwaal.

4. Die straathandel wordt sedert eenige jaren tegen het Regeeringsstandpunt in, door enkele stads- gemeenten in zijn vollen omvang of partieel belast.

5. De vrees in het Regeeringsstandpunt tot uiting komend dat een dergelijke belasting niet alleen uit belasting- technische overwegingen on- gewenscht is, doch ook tot sociaal- economisch kwade gevolgen zal leiden, is w.b. het eerste onjuist en is t.a.v. het tweede door de feiten gelogenstraft.

6. Dat Regeeringsstandpunt dient spoedig te worden losgelaten, teneinde de stadsgemeenten in de gelegenheid te stellen met de noodige om- zichtigheid en gepast beleid door middel van het belasten van den straathandel in zijn vollen om- vang hare pasaropbrengsten weder op te voeren.

In vorenstaande verhandeling is steeds sprake geweest van de stadsgemeenten.

Ik vermeen op goede gronden, dat ook de regentschapsraden à plus forte raison in dezelfde moeilijkheden als de stadsgemeenten verkeerden, aangezien voor hen de pasaropbrengsten gemeen- lijk in meerdere mate dan bij de laatstgenoemde autonome lichamen een der voornaamste middelen uitmaken op de begroting.

Ik weet van verschillende zijden, dat een op- lossing van het brandende vraagstuk in den door mij bedoelden zin ook door de Regentschapsraad- Voorzitters zeer zou worden toegejuicht.

Zou de questie niet door een bespreking op het a.s. Decentralisatie-congres spoediger tot die oplossing kunnen worden gebracht?

De Assistent-Resident, fd. Burgemeester
van Pekalongan,
CATALANI.

¹⁾ Noot. „Bedrijfs“-belasting of „Inkomsten“-belasting!

P.A.R. REGNAULT'S
APHRASEN

FRESCOLINE
FRESCOLINE
FRESCOLINE

is een sanitaire muurverf voor binnenwerk. (geeft niet af).

in pasta is na goede droging tegen reinigen met water bestand.

op Uw muren maakt Uw interieurs gezellig en ver- fraait Uw huis in hoge mate.

Een product

Pasaropbrengsten.

Stadsgemeente	1933	1934	1935	Percentsge- wijze vermin- dering 1935 t. o. v. 1933	Raming voor 1936	Bijzonderheden
Batavia en Mr. Cornelis	f 453.786.99	f 428.538.45	f 409.935.—	9.6	f 383.200.—	'34-2 nieuwe pasars. '36-1 id. pasar.
Buitenzorg	„ 59.145.78	„ 55.740.65	„ 56.042.63	5.2	„ 54.000.—	
Soekaboemi	„ 26.920.57	„ 24.959.43	„ 21.875.78	18.7	„ 21.900.—	
Bandoeng	„ 137.870.58	„ 137.089.36	„ 123.798.45	10.2	„ 123.300.—	
Cheribon	„ 34.259.03	„ 25.214.25 ⁵	„ 26.060.47 ⁵	23.9	„ 25.900.—	
Tegal	„ 17.800.45	„ 16.612.35	„ 164.432.25	7.6	„ 15.600.—	
Pekalongan	„ 45.861.71	„ 41.870.50	„ 34.547.29	24.6	„ 34.000.—	
Semarang	„ 134.857.—	„ 129.377.—	„ 123.176.—	8.6	„ 125.000.—	in '36 overwogen de bouw van 3 nieuwe pasars.
Magelang	„ 61.003.96	„ 57.167.02	„ 50.611.21	17	„ 51.200.—	incl. toko's en waroengs. '34-9 nieuwe waroengs. '35-1 nieuwe buurtpasar. '36-1 id. id.
Salatiga	„ 36.205.85	„ 34.309.56	„ 32.615.30	9.9	„ 30.000.—	
Madioen	„ 43.427.21	„ 34.173.32	„ 28.008.74	35.5	„ 28.620.—	excl. straatverkoop
Kediri	„ 28.839.58	„ 24.261.48	„ 21.038.24	27	„ 18.000.—	
Blitar	„ 21.691.42	„ 18.511.47	„ 15.625.36	27.5	„ 15.650.—	
Modjokerto	„ 25.443.71	„ 20.211.43	„ 15.811.50	37.8	„ 17.000.—	incl. veepasar.
Soerabaja	„ 524.367.37	„ 449.307.26	„ 440.259.72	16	„ 420.000.—	'33-4 nieuwe pasars. '34-4 id. id. '35-6 id. id. '36-2 id. id.
Malang	„ 119.260.83 ⁵	„ 120.053.55	„ 110.190.12	7.6	„ 108.575.—	'33-4 nieuwe pasars. '34-1 veepasar en 1 pa- sar. '35-1 pasar. '36-1 pasar.
Probolinggo	„ 26.643.88	„ 20.784.01	„ 16.768.64	37	„ 15.500.—	

Maatregelen tegen den verkoop langs en op de wegen.

Het meest brandende vraagstuk, waarmede de meeste autonome gemeenschapsbesturen in deze bewogen en onevenwichtige tijden met betrekking tot het budget, zich bezighouden, is zeker wel de kwestie van den gestadigen achteruitgang der pasarinkomsten, en de vraag welke maatregelen daartegen dienen te worden getroffen.

Waar dit inkomstenobject, zoo niet de belangrijkste, dan toch een der voornaamste bronnen van inkomsten uitmaakt van verreweg de meeste regentschappen, gemeenten en locale ressorten, is er gereede aanleiding om deze aangelegenheid nader te belichten.

Vooreerst wordt de vraag gesteld wat onder pasar wordt verstaan.

Eenigen geven aan het begrip „pasar” de volgende definitie: „Onder pasar wordt verstaan elke plaats, waar door een publiekrechtelijk lichaam, of een rechts- of fysiek persoon aan het publiek gelegenheid wordt gegeven om koopwaar ten verkoop dan wel ten ruil aan te bieden.”

Anderen weer zijn van meening, dat het woord pasar geen nadere omschrijving behoeft, omdat het hier te lande als voldoende vaststaand kan worden aangemerkt en de rechter, geroepen tot de toepassing eener verordening op het houden van pasars, [in het spraakgebruik genoegzamen steun en een duidelijke leidraad vindt om tot een juiste interpretatie van bedoelden term te geraken.

Hoe het ook zij, *buiten* de beide bovengenoemde opvattingen valt het geval, wanneer bedoelde gelegenheid slechts wordt geboden aan *bepaalde* personen of groepen van personen.

Onder dit begrip vallen dan de warongs (waroengans) en toko's, in welke materie bij de meeste locale verordeningen tot het oprichten en houden van particuliere pasars nog geen voorzieningen zijn getroffen, welke zeker wel gewenscht zijn.

In die verordeningen komt een bepaling voor, volgens welke voor het oprichten en houden van pasars door rechts- en fysieke personen een vergunning wordt vereischt, terwijl bij een te verleenen vergunning voor ieder verzoek op zichzelf afzonderlijke voorwaarden met betrekking tot de netheid, gezondheid, veiligheid, openbare orde en het algemeen belang worden gesteld.

Dit heeft ten doel om het bestaan van clandestiene pasars tegen te gaan niet alleen, maar ook om door het verbinden aan een vergunning de concurrentie dezer pasars te beperken.

Ook van de waroengans, welke talrijk in aantal zijn, wordt concurrentie ondervonden en verdient, zooals boven reeds aangemerkt, in de particuliere pasarverordening, een nadere regeling.

De mededinging door de particuliere pasars en waroengans zijn echter niet van dien aard als wel ten aanzien van den ongebreidelden verkoop langs en op de wegen.

Door de ongunstige tijden neemt dit euvel toe: *eerstens* omdat deze straatverkoopers in den regel voor het betalen van retributie bij het verkoopen van hun waar op den pasar, wat overigens niet van noemelijke waarde is, geen geld hebben, ook al zijn de pasartarieven reeds aan den slechten tijd aangepast, *tweedens* door het ontbreken eener strafbepaling tegen den verkoop op straat.

(Hieronder te verstaan „vaste” straatverkoop, dus niet verkoop op straat door rondventers, die de straat afloopen).

Voor al in de nabijheid van de pasars, voor de Chineesche kamp en bij wegwakruisingen wordt veel langs den weg verkocht.

Deze straatverkoop dan doet de pasarinkomsten sterk achteruitgaan en kan bovendien alsnog ongewenschte gevolgen met zich brengen, welke bijvoorbeeld zijn:

- a. het veroorzaken van gevaar voor het wegverkeer;
- b. het veroorzaken van vuil op den weg;
- c. het doen uitbreken van epidemische ziekten, omdat het koopwaar, dat wordt uitgesteld, door het door de voorbijrijdende voertuigen opgewaaid wegstof, hetwelk vol bacteriën zit, wordt bedekt en bedorven.

Ten einde deze ongewenschte concurrentie, in het bijzonder ter zake van den verkoop op de bovengenoemde plaatsen, welke in den regel binnen een kring van 1½ K.M. van de naastbijgelegen regentschapspasar of gemeentepasar, lam te kunnen slaan, had de Regentschapsraad van Brebes in 1934 een verordening vastgesteld, waarbij verboden werd langs en op alle weggedeelten binnen een kring van 1½ K.M. van de dichtstbijzijnde regentschapspasar gelegen, waren ten verkoop aan te bieden of uit te stallen.

Deze verordening had echter de goedkeuring van het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Midden-Java niet kunnen wegdragen, omdat de Regeering het ongeoorloofd acht aan deze „vrije” concurrentie aan de eigen pasars een beperking op te leggen, terwijl bovendien nog wordt gewezen op het beginsel, neergelegd in artikel 49 lid 1 der Indische Staatsregeling, hetwelk verbiedt aan nuttige bedrijven (in casu aan den straathandel in eetwaren enz.) noodelooze belemmeringen in den weg te leggen, luidende dit artikellid in extenso als volgt:

„De Gouverneur-Generaal zorgt, dat aan nuttige bedrijven „geen noodelooze belemmeringen in den weg gelegd worden of blijven.”

Aan den anderen kant kan men een verordening

vaststellen, waarbij op den straatverkoop binnen den bovengenoemden kring een retributie wordt geheven.

Hiertegen rijzen practische bezwaren.

Deze zijn nl., dat de verkoopers, meenende dat zij door het betalen van retributie recht hebben om hun waar op eigen goeddunken en zonder orde te verkoopen, al spoedig de omgeving en de wegen bevuilen, terwijl de omstanders het verkeer door het gedrang in gevaar kunnen brengen, waardoor de netheids- en verkeersverordening in het gedrang kunnen komen. Ook is het gevaar niet denkbeeldig, dat de pasars bij wijze van spreken zullen leegloopen, omdat de verkoopers hun waar dan op straat zullen gaan verkoopen.

Politietoezicht zal wel noodig moeten zijn voor het zorgen van orde, rust en veiligheid van het verkeer, doch de vraag is of in dezen bezuinigingstijd het bestuur ten dienste van dezen straatverkoop alleen, politiehulp mag en wil verleenen.

In de tweede plaats brengt dit uitgaven met zich mede, welke waarschijnlijk de moeite niet zullen loonen.

Er zal dan een adj.-marktmeester moeten worden aangesteld, die met die inning belast zal worden.

Ook een of meer straatvegers moeten worden tewerkgesteld om de wegen die door den verkoop bevuild worden schoon te vegen.

De uitvoering zal dus meer last dan lust veroorzaken.

Om een beeld te geven der hoegrootheid van den achteruitgang der pasarinkomsten mogen hier volgen pasarinkomstengegevens van het regentschap Tegal over de jaren 1930 t/m 1934.

1930.	f 87,351,65
1931.	„ 81.762,14
1932.	„ 68.392,40
1933.	„ 54.108,85
1934.	„ 46.516,35

Tegal.

R. SREMADI

DECENTRALIANA.

N. V.'s Volkshuisvesting. Een financiële reorganisatie.

Blijkens een bericht in de Locomotief bestaat het voornemen om de principes, waarop de in verschillende gemeenten bestaande organisaties voor Volkshuisvesting berusten, te herzien. De voorbereiding van deze financiële reorganisatie is door den Thesaurier-Generaal ter hand genomen.

Naar wij thans vernemen, is een der voornaamste onderwerpen waarmede men zich te dien aanzien bezig houdt de rente en aflossing van het totale bedrag van f 6.000.000, dat ten behoeve

van de N. V.'s Volkshuisvesting in den loop der jaren werd geleend, met garantie van gouvernement (75%) en gemeenten (25%).

Deze leeningen hebben een rente varieerend van $5\frac{1}{2}$ tot $4\frac{1}{2}$ %, hetgeen belangrijk hooger is dan waarvoor thans zulke door de overheid gegarandeerde voorschotten zouden kunnen worden verkregen.

Er wordt nu ernstig overwogen, of bedoelde leeningen niet geheel en al door het gouvernement zouden kunnen worden overgenomen tegen een rente van 4%, hetgeen een aanzienlijke besparing op het budget van de N. V.'s Volkshuisvesting zou beteekenen.

Verder wordt de aflossingspolitiek der N. V.'s ten aanzien van bepaalde onderdeelen minder juist geacht.

Ook wat dit betreft, wordt een radicale herziening beoogd, opdat te zware aflossingen gedurende den eersten tijd niet met kasgeld van de N. V.'s moeten worden aangevuld.

Ook een Weduwenfonds voor Inlandsche ambtenaren bij locale ressorten.

Een viertal jaren geleden heeft het gouvernement een weduwenfonds voor zijn Inlandsche ambtenaren ingesteld. In concordantie daarmede hebben ook de provincie West-Java en enkele stadsgemeenten zulk een fonds geschapen. Toen echter de vraag aan de orde kwam of ook alle regentschappen voor de weduwen van hun Inlandsche ambtenaren moesten zorgen, werd het bezwaar urgent dat men, op deze wijze verder voortgaande, een groot aantal zeer kleine fondsjes in het leven zou roepen. De nadeelen van dat systeem springen duidelijk in het oog.

Gedeputeerden van West-Java hebben daarom aan de Regeering voorgesteld, aldus het „Bat. Nblid.” de regeling in handen te nemen en evenals voor de locale ambtenaren zelf, één algemeen fonds voor de weduwen van de Inlandsche locale ambtenaren in het leven te roepen.

Het departement van Financiën heeft hierop gunstig geadviseerd en thans ligt de zaak bij het kantoor van den Adviseur voor de Decentralisatie.

Ten aanzien van de Inlandsche gouvernementen-ambtenaren is de zaak zoo geregeld, dat de eerste echtgenoot als rechthebbende weduwe wordt aangemerkt, tenzij de overledene bij zijn leven anders heeft bepaald.

De weezen van Inlandsshe ambtenaren krijgen nog geen uitkeering; wat dit betreft zijn er ook vele „technische” moeilijkheden, die door de bijzondere constructie der Mohammedaansche maatschappij niet zoo gemakkelijk zijn op te lossen.

Provincies Selfsupporting? Provincies krijgen nog acht miljoen.

In aansluiting op het bericht betreffende de instelling van een efficiency-commissie voor de provincies (bestaande uit den thesaurier-generaal, den Adviseur voor de Decentralisatie en hoofd-ingenieur Van Haften van V. en W.) meldt het „Bat. Nbl.“:

De uitkeeringen aan de stadsgemeenten worden sinds het vorige jaar pro memorie geraamd; slechts voor zoover een gemeente zich anders niet staande zou kunnen houden, springt de regeering in het uiterste geval bij.

De uitkeeringen aan de regentschappen zijn sinds dit jaar pro memorie geraamd. Ook hier wordt verder slechts in geval van nood bijgesprongen.

Alleen de provincies ontvangen dus nog een vrij belangrijk bedrag aan vaste uitkeeringen, al is, zooals vanzelf spreekt, ook hierop belangrijk besnoeid.

Er resteert nu nog, aan de drie provincies tezamen, een bedrag van pl. m. acht miljoen, ongeveer de helft van vroeger.

Daar echter tegenover provincies in beginsel geen afzonderlijk standpunt wordt ingenomen, zal ook hier het einddoel zijn: zoo spoedig mogelijk van de uitkeeringen af te komen en de provincies „self supporting” te maken. De efficiency-commissie nu zal hebben na te gaan, in hoeverre dit standpunt in de naaste toekomst te verwezenlijken is.

Het lijdt geen twijfel of de taak der commissie zal verre van gemakkelijk zijn. Het restant van de uitkeering beteekent voor de provincies nog altijd meer dan een derde van het middelentotaal, waarbij nog komt dat het belastinggebied vrijwel afgeroomd is. Compensatie zal dus alleen kunnen worden gevonden in vermindering der uitgaven.

Ten slotte meldt het blad dat het nog niet zeker is dat de commissie eerst den financieelen toestand van de provincie West-Java onder de loupe zal nemen.

ADMINISTRATIEVE JURIS-PRUDENTIE.

249. Besluit ddo. 29 Januari 1936 No. 25.

Indien een in vasten dienst zijnde gemeente-ambtenaar voor een bepaalden tijd ter volledige beschikking wordt gesteld van een particuliere vereeniging, zonder dat hierbij eenig verder voorbehoud wordt gemaakt, behoudt hij alle rechten, welke hem krachtens de gemeentelijke ambtenaren-verordening toekomen.

Verkrijgt deze ambtenaar gedurende de periode

van terbeschikkingstelling aanspraak op buitenlandsch verlof, dan kan hij mitsdien van deze aanspraak gebruik maken.

Door een der stadsgemeenten werd een harer ambtenaren ter volledige beschikking van een in die gemeente werkzame particuliere vereeniging gesteld, welke terbeschikkingstelling plaats vond voor den tijd van 5 jaren. Speciale voorwaarden werden hierbij niet gesteld.

Gedurende de periode van terbeschikkingstelling wenschte deze ambtenaar gebruik te maken van het hem krachtens de gemeentelijke ambtenaren-verordening toekomend recht op buitenlandsch verlof, waartegen van de zijde der particuliere vereeniging bezwaar werd gemaakt, aangezien haars inziens een terbeschikkingstelling voor den tijd van 5 jaren meebracht, dat de betrokken ambtenaar ook gedurende dien vollen tijd voor haar werkzaam zou zijn. Niettemin werd het buitenlandsch verlof door den gemeenteraad toegelend.

Hierop wendde de vereeniging zich tot de Regeering met het verzoek het verlofsbesluit te vernietigen.

Bij het bovengenoemd besluit besliste de Regeering echter afwijzend op dit verzoek, waarbij werd overwogen:

„dat ambtenaar in vasten dienst der stadsgemeente is en als zoodanig krachtens de Ambtenaren — verordening dier stadsgemeente recht heeft op buitenlandsch verlof na zes jaren onafgebroken dienst;

„dat sedert onafgebroken in dienst der stadsgemeente is geweest, zoodat hij op grond van de artikelen 21 en 26 van genoemde verordening van voormeld recht gebruik kan maken;

„dat uit de bewoordingen in lid . . . van het besluit van den stadsgemeenteraad van, luidende; „, die in vasten dienst der stadsgemeente . . . is, wordt voor den duur van vijf jaren van Gemeentewege ter volledige beschikking van de vereeniging voornoemd gesteld”, niet de gevolgtrekking mag worden gemaakt, dat . . . daardoor gedurende dien tijd geen gebruik zou mogen maken van zijn aanspraak op bedoeld verlof;”

250. B.G.S. ddo. 20 Februari 1936 No. 381/A.

Belastingheffing tusschen het Land en de autonome gemeenschappen onderling.

In de wegenbelastingverordeningen van de stadsgemeenten Pasoeroean, Kediri en Blitar komt een bepaling voor, waardoor zoowel het Land als de autonome ressorten (kunnen) worden belast wegens het buitengewoon vervoer ten behoeve van den publieken dienst.

Bij den bovengenoemden Regeeringsbrief werden de raden van deze stadsgemeenten uitgenoodigd hunne verordeningen in dien zin te herzien, dat te beginnen met het jaar 1936 het vervoer ten behoeve van den publieken dienst van het Land en de autonome ressorten van de belasting wordt vrijgesteld.

Naar het oordeel van de Regeering toch is de toestand, dat overheidslichamen elkaar onderling in hunne belastingheffing betrekken niet wenschelijk. Het Land en de autonome gemeenschappen vormen gezamenlijk, ieder voor het eigen gebied en ten aanzien van de hun toevertrouwde belangencomplexen, het overheids-apparaat, dat in het algemeen belang werkzaam is. Het elkaar wederzijds belasten door overheidslichamen leidt eenzijdig tot overadministratie, anderzijds tot répresaille-maatregelen, hetgeen een noodeloos ingewikkeld systeem tot gevolg heeft, dat ongewenscht moet worden geacht.

251. R. G. S. ddo. 29 Februari 1936 No. 437/A.

Bij het stellen van eischen bij het verleen van rooivergunningen zal de grootst mogelijke matiging zijn te betrachten, welke met handhaving van de noodzakelijke eischen van hygiëne en veiligheid is te vereenigen.

In een bouwvergunning voor het vernieuwen van de bijgebouwen van een woning, kwamen verschillende voorwaarden voor, welke uitsluitend gebaseerd waren op *netheids-* en *welstandsoverwegingen*, zooals:

dat voor het houtwerk slechts vierkant bezaagd en geschaafd hout wordt gebruikt;

dat de omwandeling van badkamer en keuken tot minstens 1.50 m. hoogte geheel van steen moet zijn;

dat de vloer van beton of tegels moet zijn, gelegd op een zandbed en minstens 20 cm. boven het omringende terrein;

dat alle in het gezicht komende metselwerken behoorlijk worden afgepleisterd.

In het stellen van dergelijke voorwaarden valt een zeker streven naar perfectionisme te onderkennen, hetgeen in de tegenwoordige omstandigheden, nu allerwege eenvoud en soberheid geboden zijn, naar het oordeel der Regeering niet juist kan worden geacht en dit te minder, wanneer dientengevolge de aanvragers van rooivergunningen komen te vervallen in kosten, welke zij onmogelijk kunnen dragen.

Aangezien dergelijke gevallen, als bij de hiervormelde rooivergunning bedoeld, uiteraard niet alleen staan, werden de lokale besturen bij bovengenoemd rondschrjven uitgenoodigd, ertoe te willen medewerken dat bij de toepassing van de bouwvoorschriften de grootst mogelijke matiging wordt

betracht, welke met handhaving van de noodzakelijke eischen van hygiëne en veiligheid is te vereenigen.

252. Rondschrjven Adviseur v/d Decentralisatie ddo. 5 Maart 1936 No. Dec 4/3/5.

Omvang van het hooger toezicht op de locale bezoldigingsregelingen.

Ingevolge de wijziging, welke bij Staatsblad 1935 No. 494 in de betrekkelijke ordonnantievoorschriften is aangebracht, zijn de locale bezoldigingsregelingen en de „met de bezoldigingsregeling samenhangende regelingen” aan een preventief toezicht onderworpen.

Bij het bovengenoemd rondschrjven is een uiteenzetting gegeven van de beteekenis der tusschen aanhalingsteekens geplaatste woorden.

Naar het oordeel der Regeering omvat de term „bezoldigingsregelingen en daarmee samenhangende regelingen” de geheele financieele rechtspositie der locale ambtenaren, zoo ruim mogelijk opgevat, zoodat dus de geheele wederprestatie, welke voor den arbeid van den ambtenaar ten bate van de zelfstandige gemeenschap in wier dienst hij staat of gestaan heeft, wordt genoten, daaronder is begrepen.

Als zoodanig moeten worden opgevat niet alleen voorzieningen, waarvan de betrokkene zelf de voordeelen geniet, zooals bijv. overwerk-, wachtgeld-, onderstand-, verloven- en pensioenregelingen, doch tevens die, welke de verzorging zijner nagelaten betrekkingen betreffen.

Voorst vallen daaronder bepalingen ten aanzien van het genot van huishuurtoelage, vrij wonen, geneeskundige behandeling en dergelijke.

v. H.

253. Beslissingen Gedeputeerden Oost-Java 13 Mei 1935 no. W. 23/4/3 betreffende eenige voorschriften eener bouwverordening.

a). Den eigenaar kan niet verboden worden het door een erfrooilijn aangesneden gedeelte van zijn perceel aan de wegzijde af te sluiten. - Wel geoorloofd is den eigenaar een beperking op te leggen van de wijze, waarop hij zijn erf mag afsluiten.

Ingevolge de gegeven definitie is de erfrooilijn de volgens de voorschriften dezer verordening vastgestelde lijn, welke niet door erfaanleg of *erfafsluiting* mag worden overschreden, terwijl in een later artikel verboden wordt muren, hekken en andere *erfafscheidingen* te bouwen of aan te leggen of eenige *erfaanleg* te maken anders dan met inachtneming van de erfrooilijn. Tenslotte schrijft een derde artikel uitdrukkelijk voor, dat erfafscheidingen langs wegen met hun voorzijde in de *erfrooilijn* moeten worden gesteld.

Ingevolge de evenvermelde voorschriften nu is de eigenaar van een perceel, hetwelk door een erfrooilijn wordt aangesneden — wil hij tot afsluiting van dat perceel overgaan — verplicht die *er/afscheidings* aan de wegzijde in de erfrooilijn te stellen en is het hem, behoudens dispensatie, te eenenmale verboden het door die erfrooilijn aangesneden perceelsgedeelte aan de wegzijde af te sluiten. Dit verbod nu is in strijd met de stellige bepaling van artikel 631 B.W., alwaar den eigenaar de uitdrukkelijke bevoegdheid wordt toegekend om zijn erf af te sluiten.

Daar nu de door professor Mr. Paul Scholten op bl. 104 van de door hem bewerkte Handleiding tot de beoefening van het Nederlandsch Burgerlijk Recht van Mr. C. Asser, deel II (zesde druk) te dezen geponeerde stelling, dat — zoodra de wetgever een bijzondere bevoegdheid uit de algemeene beschikkingsmacht van den eigenaar heeft uitgelicht en afzonderlijk vermeld — deze voor den lageren wetgever onaantastbaar wordt, in de jurisprudentie door tal van arresten wordt gestaafd (vgl. de arresten van den H.R. van 10 Februari 1913 in W. 9466; van 27 Juni 1924 in W. 11308 en van 13 Januari 1927 in W. 11648), zullen zoowel de definitie van erfrooilijn, als de beide andere artikelen zoodanig gewijzigd dienen te worden, dat het den eigenaar geoorloofd blijft zijn geheele erf af te sluiten.

Opgemerkt zij hier echter, dat een beperking van *de wijze, waarop* de eigenaar van de hem in artikel 631 B.W. gegeven bevoegdheid tot afsluiting van zijn erf gebruik maakt, algemeen wel geoorloofd wordt geacht, mits daardoor feitelijk niet de toestand intreedt, dat het erf ook tegen den wil van den eigenaar voor het publiek toegankelijk is en blijft. Als voorbeeld van een beperking van de in artikel 631 B.W. aan den eigenaar toegekende bevoegdheid, zonder dat die bevoegdheid *geheel* wordt ontnomen, moge verwezen worden naar hetgeen in artikel I sub II junctis de artikelen 3 en 4 van de in het Provinciaal Blad van Oost-Java 1935 No 1 op bl. 6 e.v. opgenomen ontwerp-„Rooilijnverordening Provincie Oost-Java” word voorgeschreven.

b). *De bij een bouwverordening vastgestelde erf- en gevelrooilijnen alsmede de grenzen van bouwkringen en van terreinen, bestemd voor openbare doeleinden of voor landbouw, kunnen niet bij voorraad ter plaatse worden uitgezet (b.v. door het inslaan van paaltjes of neuten).*

De bepaling, dat de Burgemeester bevoegd is de voorafgaande bepalingen vastgestelde grenzen en lijnen ter plaatse te doen uitzetten is in strijd met artikel 570 B.W. en komt neer op ont-eigening. Naar analogie toch van het bekende lantaarnpaal-arrest (H.R. 14 Maart 1904 W.

8050) moet het uitzetten van grenzen en lijnen door paaltjes e.d. in den grond van een ander niet geoorloofd worden geacht.

Ten hoogste zou den Burgemeester de bevoegdheid kunnen worden gegeven in een bepaald geval (bij daadwerkelijke toepassing der verordening b.v. bij verbreding van een weg) plaatselijk aan te wijzen, hoe de vastgestelde grenzen en lijnen loopen.

c). *Regeling van het burendrecht bij locale verordening is niet geoorloofd, tenzij liet B. W. zulks uitdrukkelijk bepaalt.*

De bepaling, dat het in bepaalde gevallen geoorloofd is dan wel gelast kan worden *dakoverstekken of daklijsten* te hebben *boven de aangrenzende perceelen*, is in strijd met artikel 570 B.W. in verband met de bepalingen betreffende het burendrecht en de erfdienstbaarheden. Weliswaar toch geeft artikel 570 B.W. de bevoegdheid aan den (lageren) wetgever om den eigenaar in het gebruik van zijn eigendom te beperken, doch deze beperking mag niet tevens inhouden een vestiging van een recht ten behoeve van een aangrenzend perceel ten laste van het andere. De constitueering van dergelijke rechten is geregeld in het B.W., meer bepaaldelijk in bovenaangehaalde bepalingen en kan niet bij een verordening als de onderhavige plaats hebben.

Opgemerkt zij nog, dat de bepaling: „geen erfdienstbaarheid kan ontstaan van het aangrenzende erf” geen zin heeft, aangezien door den hoogereren wetgever in artikel 695 B.W. is bepaald, dat een erfdienstbaarheid slechts ontstaan kan door een titel of door verjaring.

N. B. De Adviseur voor de Decentralisatie merkte naar aanleiding van een overeenkomstige bepaling in de bouwverordening van de gemeente Palembang op: „De bepalingen van het burendrecht op dit stuk blijken voor Indië met zijn groote slagregens niet altijd bruikbaar te zijn en het is dan ook gewenscht dit bezwaar in de bouwverordening te ondervangen door voor te schrijven, dat de terzake bestaande bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (vgl. art. 652 e.v.) *geen belemmering* behoeven te zijn *voor het verleenen van een bouwvergunning*, wanneer de aanvrager een dakgoot of overstek wil maken. Uiteraard kan een dergelijke vergunning geen recht op het hebben van een dergelijke dakgoot of overstek doen ontstaan en dus ook geen recht van den nabuur te niet doen. *De aanvrager zal zich dus terzake met dien nabuur hebben te verstaan*, doch dit is een kwestie, welke die partijen aangaat en buiten het terrein van de bouwverordening ligt.

(Brief aan den Burgemeester van Palembang van 4 Juni 1935 no. Dec. 102r/3/18).

d). *Afvoer van faecaliën naar open spoelleidingen of waterstroomen en beerputten is ongewenscht en is zeker bij nieuwbouw niet te dulden.*

Ingevolge een der bepalingen van de veroudering kan de afvoer van faecaliën o. m. geschieden naar een open spoelleiding of waterstroom, gesloten riool dan wel beerput. Blijkens een onlangs bij den Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid ingewonnen advies is deze van meening, dat loozing van faecaliën op openbare leidingen uit den booze is en zeker niet bij nieuwbouw moet worden geduld.

Voorts deelde die hoofdambtenaar nog mede, dat een beerput als een te eenen male verouderde inrichting moet worden beschouwd, welke geen nut heeft en o. m. — althans als hij waterdicht is gemaakt — geregeld moet worden geleedigd, weshalve het ten zeerste aanbeveling verdient uitsluitend de oprichting van zinkputten en/of septic tanks voor te schrijven.

e). *De op eigenaren van erven gelegde verplichting tot onderhoud c. q. demping of overkluizing van langs hun erven loopende waterloopen, welke van openbaar nut zijn, komt neer op afwenteling van gemeentelasten op de gemeentenaren en is derhalve niet geoorloofd.*

Behoudens de terzake bij den afstand van grond in eigendom of opstal door den eigenaar of opstaller op zich genomen verplichtingen (waarmede het Binnenlandsch Bestuur bemoeienis heeft) kunnen op eigenaren geen gemeentelasten worden afgewenteld.

Kan den eigenaren ingevolge de jurisprudentie van den Hoogen Raad op artikel 168 Gemeente Wet (analogice toegepast op artikel 74 der Stads-gemeente-Ordonnantie) in het belang der openbare gezondheid ten aanzien van de op hun erven loopende goten, riolen, enz. nog de verplichting tot onderhoud, demping en overkluizing (overwulving) worden opgelegd, ten aanzien van de langs hun erven loopende waterloopen, welke van openbaar nut zijn, komen die werkzaamheden ten laste van de gemeente en kan den eigenaren in het openbaar belang slechts de zorg voor het schoonhouden (geregeld reinigen) en niet verstopt raken (geregeld doorsteken) worden opgedragen.

f). *De verplichting tot aanleg van trasramen in opgaande muren ook van bestaande gebouwen gaat te ver, aangezien een dergelijke verplichting niet geringe offers vraagt van de betrokken eigenaren. Door onbewoonbaar-verklaring kan n.h.v. afdoende gewaakt worden tegen de mogelijke gevaren voor de gezondheid, welke het bewonen van een vochtig huis met zich brengt.*

254. Gedeputeerden Oost - Java 16 September 1935 no. W. 13/38/10.

a). *De bepaling in een regentschaps-bouwverordening, welke het vaststellen van uitbreidingsplannen voorschrijft en op de daarbij aangewezen gronden een bouwverbod legt, heeft geen zin.*

Blijkens het in het Bijblad no. 12713 opgenomen rondschriften van 27 November 1931 no. 2875/B heeft de Regeering bekendgesteld, dat de uitkeering van de aan eerste aanvragers toekomende schadeloosstelling dient te geschieden zoodra tot reserveering van den aangevraagden grond is besloten. Op dezen algemeenen regel van dadelijke betaling staat de Regeering één uitzondering toe, nl. indien het aangevraagde perceel of een gedeelte daarvan gelegen is binnen rooilijnen, welke werden vastgesteld bij een op het tijdstip van vrijmaking van den grond van de Inlandsche rechten bestaande verordening. In dit geval heeft de Regeering er geen bezwaar tegen aan het autonoom ressort te vergunnen om de betaling op te schorten tot het tijdstip, waarop de te reserveeren grond voor het beoogde doel daadwerkelijk wordt gebruikt.

Indien nu in aanmerking wordt genomen, dat voor elk speciaal geval tot genoegen van de Regeering door het regentschap zal dienen aangetoond te worden, dat het algemeen belang de toekenning van een voorkeursrecht boven eerste aanvragers vordert en voorts *het bouwverbod in wezen geheel verschilt van het instituut der rooilijnen*, dan moge het — in verband met het vorenstaande — duidelijk zijn, dat met het vaststellen van een uitbreidingsplan en het leggen van een bouwverbod op gronden, welke noodig zijn voor openbare doeleinden, de reserveering dier gronden *niet* bewerkstelligd wordt, terwijl daarmede al evenmin wordt bereikt, dat de betaling van de schadeloosstelling wordt opgeschort.

Betreft het vorenstaande meer in het bijzonder grond, die door afkoop der Inlandsche bezitsrechten teruggebracht is tot vrij landsdomein en waarop naar Regeeringsinzicht de afkooper dier bezitsrechten zekere aanspraken kan doen gelden met betrekking tot de toekenning van het eigendomsrecht — op gronden, waarop één der in het Burgerlijk Wetboek geregelde zakelijke rechten dan wel een Inlandsch recht rust, kan het regentschap door vaststelling van een uitbreidingsplan evenmin eenige bijzondere rechten doen gelden. Mochten deze gronden noodig zijn voor openbare doeleinden, dan kan het bouwen of herbouwen op die gronden derhalve niet belet worden door op die perceelen een bouwverbod te leggen (c. q. de gevraagde bouwvergunning te weigeren), doch dan dienen die gronden te worden afgekocht.

Met het vorenstaande meenen Gedeputeerden aangetoond te hebben, dat het vaststellen door een regentschap van een uitbreidingsplan geen zin heeft, aangezien aan het daarin aangeven van gronden, welke voor openbare doeleinden bestemd zijn en waarop te dien einde een bouwverbod rust, geenerlei juridische gevolgen zijn verbonden.

b. Niet wenschelijk een regentschaps-bouwverordening toepasselijk te verklaren voor gebouwen van het Land en de Provincie of daarin regels op te nemen nopens aanleg en onderhoud van wegen.

Is het regentschapsbelang, hetwelk ingevolge artikel 55 lid (1) der Regentschapsordonnantie geëischt wordt voor de vaststelling van een regentschapsverordening, nog wel aanwijsbaar bij de regeling van het oprichten van woningen en andere gebouwen door het Land en de Provincie binnen het Regentschap in zooverre de veiligheid der ingezetenen daarmede is gemoeid - al kan n.h.v. geheel vertrouwd worden op de bekwaamheid hunner technische diensten -, dit is niet steeds het geval voor wat betreft de overige werken.

Betreft het b.v. den aanleg van een provincialen weg, dan is daarmede uitsluitend een provinciaal belang gemoeid, terwijl indien een Inlandsche gemeente overgaat tot den aanleg van een desaweg, dit een aangelegenheid betreft, welke behoort tot de huishoudelijke belangen van die gemeente, waarmede het regentschap ingevolge artikel 63 lid (2) der Regentschapsordonnantie geen bemoeienis heeft. Voorts worde nog de aandacht er op gevestigd, dat voor wat betreft den aanleg van wegen in vele gevallen de Regeering zelve als vergunningverleener optreedt. Zoo wordt in artikel 22 lid (1) van de Indische Mijnwet (Staatsbladen 1899 no. 214, jis: 1910 no. 588 en 1919 no. 4) uitdrukkelijk voorgeschreven, dat op gronden behorende tot het Staatsdomein de Gouverneur-Generaal onder door hem te stellen voorwaarden aan den concessionaris verlof verleent tot het maken van land- en waterwegen, terwijl ingevolge het in het Bijblad no. 8647 opgenomen Gouvernementsbesluit van 12 December 1916 no. 36 de Hoofden van gewestelijk bestuur (i.c. de Gouverneur) bevoegd zijn onder door hen te stellen voorwaarden vergunning te verleen tot den aanleg van wegen ten behoeve van particuliere ondernemingen.

In verband met het vorenstaande kon het College van Gedeputeerden zich niet vereenigen met de toepasselijkverklaring van de verordening op bouwwerken van het Land en de Provincie, terwijl zij in overweging gaven in de verordening geen regels op te nemen nopens aanleg en onderhoud van wegen.

Mr. C. M. J. HERCKENRATH.

255. Landgerecht Batavia, vonnis van 4 Mei 1935. Artikel 2 lid 1 der W.V.O.

Ook al ware hier sprake van bestemming van particulieren grond tot openbaren weg, dan is daarmede dit terrein geen openbare weg geworden. Het inrijden van een zoodanig terrein op zulk een wijze, dat een uitrijdende auto daardoor in haar beweging werd belemmerd, is mitsdien niet strafbaar volgens artikel 2 lid 1 der Wegverkeersordonnantie.

De Landrechter te Batavia, enz.

O., dat beklaagde blijkens de aanhaling van dat artikel in de beschikking van verwijzing van den Contrôleur voor de Politie te Batavia van 13 April 1935, wordt vervolgd ter zake van overtreding van artikel 2, lid 1 der Wegverkeersordonnantie;

O., dat niettegenstaande de ontkentenis door beklaagde ter terechtzitting afgelegd, door de ter terechtzitting afgelegde verklaring van Kasiman, Hoofdposthuiscommandant bij de Afdeeling Voerwezen te Batavia, wettig en overtuigend is be-
wezen:

dat beklaagde op Zaterdag 9 Maart 1935 te omstreeks 11 ure des voormiddags, als bestuurder van de taxi B. 6481, het voor-erf van het Winkelgebouw van de Winkelmaatschappij Onderlinge Hulp te Weltevreden is ingereden en heeft gestopt voor de standplaats voor automobielen op dat erf en op die wijze een uitrijdende automobiel in haar beweging heeft belemmerd;

O., dat beklaagde gezegd kan worden dusdoende zich schuldig te hebben gemaakt aan bovengeciteerd wetsartikel, indien het voor-erf van genoemde winkelmaatschappij is een weg in den zin van artikel 1, lid 1 sub 1 der Wegverkeersordonnantie, zijnde een voor het openbaar verkeer openstaande weg;

O., dat dit naar de meening van den Inspecteur van Politie der 1ste klasse te Batavia Emile Baudoin, die de zaak heeft geïnstrueerd, blijkens zijn aan den voet van het dossier gestelde aantekening, inderdaad het geval is, waar volgens hem die weg voor iedereen toegankelijk zou zijn;

O., dat genoemde politieambtenaar aldus blijkbaar heeft bedoeld te zeggen, dat genoemd erf als zijnde bestemd tot algemeen gebruik als weg, is een openbare weg;

O. echter, dat dit gerecht zich hiermede niet kan vereenigen; dat toch, zooals in genoemd onderschrift staat vermeld, de bewuste grond toebehoort aan „Onderlinge Hulp” en door haar als weg wordt onderhouden;

dat zij daarbij uiteraard dien weg niet heeft bestemd als openbaren weg, doch als toegangsweg tot haar winkelgebouw;

dat ook al ware dit anders, al zoude Onder-

linge Hulp dien weg hebben bestemd als openbaren weg, dan nog hieruit niet zonder meer zoude voortspruiten, dat die weg ook inderdaad een openbare weg is;

dat toch — gelijk de jurisprudentie van den Hoogen Raad te beginnen met het arrest van 3 Februari 1928 W. 11811 (Burgerlijke Kamer), leert — „de zorg voor het bestaan van de wegen, die noodig zijn voor het openbaar verkeer, taak is van de Overheid, rustende op het Rijk, de Provincie en de Gemeente en — zoo het reglement op de inrichting der instelling dit medebrengt — ook op het waterschap;

dat hiermede onvereinigbaar is, dat bijzondere personen eigenmatig wegen aan die zorg kunnen opdringen, waaraan naar het ten deze beslissend oordeel der Overheid het openbaar verkeer geen behoefte heeft, althans niet voldoende behoefte, om te rechtvaardigen dat de Overheid haar zorg ook daarover uitstrekt;

dat derhalve de openbaarheid van den weg slechts kan ontstaan door of met den wil van de Overheid, kenbaar hetzij uit een wettelijk voorschrift, hetzij uit de gedragingen van het openbaar gezag (vgl. ook de arrest der Strafkamer van den Hoogen Raad van 29-10-'28 W. 11892 en 20-2-'33 W. 12604);

dat waar ten deze geen sprake is van eenig wettelijk voorschrift krachtens hetwelk de bestemming tot openbaren weg, door Onderlinge Hulp aan haar grond gegeven, dien grond tot openbaren weg maakt, deze bestemming slechts kan worden verwerkelijkt indien eenig daartoe bevoegd Overheidsgezag den grond als openbaren weg onder zijn beheer heeft genomen, wat hier niet is geschied;

dat weliswaar voor eerstgenoemd arrest de Hooge Raad aannam, dat een particulier zijn grond tot openbaren weg kon maken door bestemming daartoe zonder medewerking der Overheid (vgl. de arresten van 4 Maart 1895 W. 6631 en van 1 November 1897 W. 7041), terwijl, nadat hierop in 1928 bovenomschreven reactie was gekomen de in 1930 tot stand gekomen Nederlandsche Wegenwet (Ned. Staatsblad 1930 No. 342) in artikel 4 sub III in verband met artikel 5 bepaalt, dat een weg openbaar wordt onder meer wanneer de rechthebbende daaraan de bestemming van openbaren weg heeft gegeven, *echter na de inwerkingtreding van die wet niet dan met medewerking van den Raad der Gemeente, waarin die weg is gelegen*;

dat aldus de wet, zich in principe stellend op het nieuwe standpunt van den Hoogen Raad, voor den tijd voorafgaande aan haar inwerkingtreding, de oude jurisprudentie heeft willen sanctionneeren (vgl. het uittreksel uit de Memorie van Toelichting

bij het Ontwerp van de Wegenwet in „Nederlandsche Staatswetten — Editie Schuurman en Jordens No. 105 — Wegenwet” bladzijde 9 laatste zinsnede);

dat echter hier in Indië nooit gegolden heeft een algemeen aanvaarde leer — jurisprudentie in dien zin niet gepubliceerd — dat een particulier rechthebbende door enkele bestemming zijn weg openbaar maakt (vgl. het vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 2 April 1932 Indisch Tijdschrift van het Recht dl. 136 bl. 541, dat aanneemt openbaarheid van den weg door gebruik als zoodanig „sinds onheugelijke tijden”) zoodat bij gebreke aan wettelijke regeling op dit punt, dit gerecht meent te moeten medegaan met de nieuwere rechtsopvatting van den Hoogen Raad, welke alleszins redelijk voorkomt;

O., dat uit het bovenstaande volgt dat het ten laste gelegde en bewezen feit niet valt onder artikel 2, lid 1 der Wegverkeersordonnantie, zoodat waar het ook niet is voorzien bij eenige andere strafbepaling, de zaak voor verdere behandeling niet vatbaar is;

Gelet op artikelen 36 vgl. Landgeregulement;

Recht doende:

Verklaart de zaak voor verdere behandeling niet vatbaar.

Verwijst enz.

NEDERLAND

Salariskorting met terugwerkende kracht bij de wet en met behulp der wet.

Bij koninklijke boodschap van 31 Januari 1936 is ingediend een ontwerp van wet, waarvan de strekking is om, nu de regeering de bezoldiging der burgerlijke rijksambtenaren met 5 procent heeft verminderd, een gelijke vermindering toe te passen op het salaris der ambtenaren, wier wedden bij de wet worden geregeld.

Art. XII van het ontwerp bepaalt:

„Deze wet wordt geacht te zijn in werking getreden met ingang van 1 Januari 1936”.

De memorie van toelichting wijdt aan deze terugwerkende kracht geen woord. Stilzwijgend wordt de geoorloofdheid — we bedoelen dit nu niet in juridischen zin — van dit voorschrift blijkbaar aangenomen. Uit de vragen, welke het kamerlid mr. Goseling den minister van justitie heeft gesteld, blijkt ook, dat de salarissen aan de rechterlijke macht — hetzelfde zal wel het geval zijn met de andere categorieën — over Januari 1936 zijn uitbetaald tot bedragen, als ware het ontwerp reeds wet!

Niet alleen bij de wet, maar ook met behulp der wet moet de terugwerkende kracht worden verzekerd.

De bezoldiging van het rechtsgeleerd personeel van den centralen raad van beroep en de raden van beroep alsmede van het personeel der verzekeringskamer wordt bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld. Tegen terugwerkende kracht der voorgenomen wijziging verzet zich echter het tweede lid van art. 3 der wet van 26 April 1852 (*st.bl.* no. 62).

Om dit beletsel weg te nemen, is in art. XI van het ontwerp een voorschrift opgenomen, dat, met afwijking van het hinderlijke voorschrift van art. 3 lid 2, der bovengenoemde wet, kan worden bepaald, dat de voorgenomen wijzigingen worden geacht in werking te zijn getreden op 1 Januari 1936. De wetten zijn onschendbaar en als de staten-generaal zich met het ontwerp vereenigen, zal de terugwerkende kracht een voldongen feit worden.

Maar desondanks blijft onverzwakt van kracht de stelling, die de centrale raad van beroep in zijn vonnis van 31 October 1935 poneerde: „De rechtszekerheid, ook met betrekking tot een rechtmatig genoten jaarwedde, is voor den ambtenaar een zoo kostbaar goed, dat deze niet mag worden aangetast door ongunstige wijzigingen in zijn jaarwedde met terugwerkende kracht”.

De wetgever, die veel kan, die ook kan aantasten hetgeen rechtmatig is verworven, is niet in staat aan deze stelling eenige afbreuk te doen. (*W. v. d. Ned. Bond v. Gem. Ambt. afl. no. 1802*).

De onbewezen stelling.

In de bekende circulaire van 4 September 1935 heeft de minister van binnenlandsche zaken ± 200 gemeentebesturen uitgenoodigd om te bevorderen, dat met ingang van 1 Januari 1936 een verlaging van $\pm 5\%$ ($2\frac{1}{2}\%$) op de wedden van het gemeentepersoneel zou worden toegepast.

Aan dit rondschriften hebben wij indertijd enkele uitvoerige beschouwingen gewijd, waarin wij o.a. tot de conclusie kwamen, dat de circulaire *niet* inhield een definitief oordeel der regeering inzake het bezoldigingspeil van de „aangeschreven” gemeenten, maar dat er over dien inhoud „viel te praten”. O.m. volgde dit reeds uit punt 10 der circulaire, waarin den betrokken gemeentebesturen werd verzocht, om, zoo zij het met het standpunt van den minister niet eens waren, daarvan bij gemotiveerd schrijven mededeeling te doen.

Het is bekend, dat verschillende gemeentebesturen dien, door de regeering mogelijk gemaakte weg hebben bewandeld. In enkele gevallen heeft dit — b.v. te Wijhe en Renkum — tot een

gunstig resultaat geleid in dien zin, dat de regeering verklaarde geen verder gevolg aan de circulaire te zullen geven. Verschillende malen echter „hokte” de zaak en een en andermaal is het eind geweest een briefje van den minister, waarin zijne excellentie aan het betrokken gemeentebestuur mededeelde, dat het standpunt der regeering, ook na kennisneming der te berde gebrachte motieven, niet is veranderd. Daarbij werd dan de aanmaning gevoegd om thans „onverwijld” te beslissen en van die beslissing mededeeling aanstonds te doen, opdat zoo noodig de procedure van art. 126 der ambtenarenwet 1929 zou kunnen worden ingeleid.

Wij hebben tegen deze beantwoording van gemotiveerde brieven van gemeentebesturen enkele ernstige bezwaren. De zaak is immers deze, dat de colleges, die gebruik maken van punt 10 der circulaire, doorgaans geen *principeel* bezwaar hebben tegen den inhoud van dit stuk. Zij aanvaarden dus de stelling: als de rijkswedden worden verlaagd, moeten ook de *daaraan aangepaste* salarissen van het gemeentepersoneel een overeenkomstige vermindering ondergaan. Hun bezwaar is echter, dat de veronderstelling, waarvan het rondschriften uitgaat, n.l., dat in hun gemeente een „aangepaste” salarisregeling zou bestaan, onjuist is. Deze stelling tasten zij in hun brief aan en daarover alleen loopt het verschil in „aanvankelijk inzicht” tusschen de regeering en de betrokken gemeentebesturen. Daar dit verschil niet van principeelen aard is en zich dus niet richt tegen het regeeringsbeleid op het stuk van de bezoldiging der ambtenaren, in dienst bij de lagere publiekrechtelijke lichamen, zou men kunnen verwachten, dat de regeering op de motiveering van het gemeentebestuur ingaat en, zoo zij zich daarmee niet kan vereenigen, in elk geval mededeelt, waarom dat niet het geval is. Dat gebeurde echter in de door ons bedoelde gevallen niet. Volstaan werd met de mededeeling: uw argumentatie heeft ons niet bekeerd, neemt dus spoedig een beslissing, opdat wij zoo noodig art. 126 der ambtenarenwet kunnen toepassen.

Tegen deze handelwijze bestaat in de eerste plaats dit bezwaar, dat het orgaan, hetwelk bevoegd is „excessen af [te] snijden”, toch wel eens éénmaal zal moeten aantoonen, waar het excès zit. Reeds bij de verschijning van de circulaire van 4 September 1935 hebben wij opgemerkt, dat punt 10 daarvan de bewijslast van het bestaan van een excès wordt omgekeerd, door — o. i. ten onrechte — het bewijs van het *niet*-bestaan daarvan op de schouders der gemeentebesturen te leggen. Tot welke moeilijkheden dat in de practijk zou kunnen leiden, hebben wij eveneens toen reeds betoogd. Intuschen, de circulaire wàs er en de gemeente-

best
amb
mo
tege
hebl
dat
met
ont
schre
med
Onz
geme
deel
volg
van
exce
meer
wijn
weeg
aan
mede
verbe
paalc
geach
aan
lijk
trekk
ambt
pijnli
weter
tegen
laging
Ee
dikwi
heid
de do
In de
sprek
derge
werd
leg z
gege
van b
derlijk
hoeve
op he
circula
Sum
geme
worde
men,
verkl
behoor
worde
Ter
het sch
der ge

besturen, die meenden, dat haar inhoud voor hun ambtenaren niet tot toepassing behoorde te komen, moesten dus wel den doornigen weg van het tegenbewijs bewandelen. Verschillende van hen hebben dat gedaan en wat meer zegt, zij deden dat uitvoerig, gedocumenteerd, in één woord: met klem van redenen. In antwoord daarop ontvingen enkelen een briefje, als boven omschreven, waarin niets anders voorkomt dan de mededeeling: wij zijn het niet met u eens. Onze vraag is nu: waarom wordt aan die gemeentebesturen enkel de conclusie medegedeeld en niet de gronden, waarop die gevolgtrekking berust? Als een gemeentebestuur van oordeel is, dat een salarisregeling niet excessief is en de regeering daarentegen de meening huldigt, dat zulks wel het geval is, terwijl zij op grond daarvan een ingrijpen overweegt, is het dan niet volkomen redelijk, dat aan het gemeente-besuur het „waarom” wordt medegedeeld? Het behoeft toch niet in raadselen verborgen te blijven, om welke redenen een bepaalde bezoldigingsregeling buitensporig wordt geacht, terwijl het vaststaat, dat, wanneer zulks aan het betrokken gemeentebestuur wordt duidelijk gemaakt, dit de consequenties daaruit zal trekken? Wij zwijgen nu nog heelemaal van de ambtenaren, op wie deze procedure wel een zeer pijnlijken indruk moet maken, omdat zij niet te weten kunnen komen, waarom de regeering, in tegenstelling tot hun gemeentebestuur, een verlaging van hun wedden noodzakelijk acht.

Een tweede bezwaar, dat uit deze werkwijze dikwijls voortspruit, is de praktische onmogelijkheid voor de organisaties der ambtenaren om in de door ons beschreven situatie overleg te plegen. In den jongsten tijd woonden wij tweemaal besprekingen in een commissie van overleg bij onder dergelijke omstandigheden. In het eerste geval werd de onmogelijkheid van het plegen van overleg zonder meer door het gemeentebestuur toegegeven; in het andere geval kwam het college van burgemeester en wethouders met een afzonderlijk motief voor de salarisverlaging aandragen, hoewel het, bij gebrek aan een tegen-motiveering, op het standpunt bleef staan, dat de verlagings-circulaire geen grond voor een korting opleverde.

Summa summarum: dit schamele verzoek, dat de gemeente-ambtenaren, wanneer ze gekort moeten worden, in elk geval gemotiveerd te weten komen, waarom dat moet gebeuren. De enkele verklaring: u verdient meer dan de rijksambtenaren, behoort dus door het bewijs van die stelling te worden gevolgd.

Ter illustratie van het bovenstaande moge dienen het schrijven, dat burgemeesters en wethouders der gemeente Amsterdam onder dagtekening van

30 December 1935 aan den minister van binnenlandsche zaken hebben gezonden. In dat schrijven worden de bezwaren van den gemeenteraad tegen een verdergaande salarisverlaging opgesomd en uitvoerig geadstrueerd. De plaatstruimte belet ons dit schrijven in zijn geheel op te nemen. Wij zullen ons derhalve beperken tot enkele grepen en deelen dan in de eerste plaats mede, dat de bedenkingen van het Amsterdamsche gemeentebestuur viererlei waren, n.l.:

1°. *het afhankelijk stellen van het loon- en salarispeil van de budgetaire positie van de gemeente leidt tot volstrekt onverdedigbare consequenties.*

De adstructie van dit motief wordt elders in dit nummer opgenomen.

2°. *de toestand van de gemeentefinanciën heeft in de jaren 1932 tot en met 1935 reeds geleid tot een zoo aanzienlijke verlaging van het salaris- en loonpeil, dat ten deze de uiterste grens is bereikt.*

Aan de motiveering van dit bezwaar ontleenen wij in de eerste plaats de mededeeling, dat sedert 1 Mei 1932 door verlagingen der wedden en loonen en verdere verslechtingen van de arbeidsvoorwaarden een bezuiniging van f 15.000.000 werd bereikt. In dat verband wordt tevens gewezen op de bezwaren, voortvloeiende uit de snelle opeenvolging der verlagingen, gepaard aan verhooging van het pensioenverhaal.

De invloed der verlagingen van de ambtenaarswedden, in guldens en percentages uitgedrukt, blijkt uit het volgende overzicht, waaruit wij ter bekorting de cijfers met betrekking tot de minima hebben geschrapt.

Ambtenaren.

Salaris-groep	Salaris vóór 1 Mei 1932		Thans geldende salarissen		Netto verlaging	
	Bruto max.	Netto max.	Bruto max.	Netto max.	Ab- soluut max.	in per- centen max.
I	f 2100	f 1985	f 1725	f 1552	f 433	21.8 %
II	2400	2268	1900	1710	558	24.6
III	2700	2552	2100	1890	662	25.9
IV	3000	2835	2400	2160	675	23.8
V	3500	3335	2850	2565	770	23.1
VI	3800	3635	3050	2748	887	24.4
VII	4200	4035	3425	3106	929	23.-
VIII	4500	4335	3700	3368	967	22.3
IX	5000	4835	4125	3774	1061	21.9
X	5500	5335	4600	4228	1107	20.7
XI	6000	5835	5000	4610	1225	21.-
XII	6000	5835	5000	4610	1225	21.-
XIII	6500	6335	5450	5040	1295	20.4
XIV	7000	6835	5850	5422	1413	20.7
XV	7500	7335	6300	5851	1484	20.2
XVI	9000	8835	7500	6997	1838	20.8
XVII	10.000	9835	8400	7857	1978	20.1
XVIII	12.000	11.835	10.000	9385	2450	20.7

3°. een vergelijking van het thans geldende salaris- en loonpeil voor de ambtenaren en werklieden in dienst der gemeente Amsterdam met dat van personeel in dienst van andere overheids-lichamen en van de particuliere bedrijven wettigt niet een nieuwe verlaging van de salarissen en loonen.

De motiveering van dit bezwaar wordt, voor zoover het de ambtenaarswedden betreft, volkomen terecht beperkt tot de rijksvergelijking. Dienaangaande stelt het schrijven de moeilijkheid van deze vergelijking voorop. Vooreerst, omdat de bevordering voor de rijksambtenaren veel gunstiger is, dan bij de gemeente Amsterdam, en vervolgens, omdat het rijksbezoldigingsbesluit verscheidene bepalingen bevat, welke de nominale salarissen van de rijksambtenaren niet onaanzienlijk verhoogen.

Gewaarschuwd wordt vervolgens tegen zuivere tituluurvergelijkingen, omdat gelijkheid van titel geenszins gelijkheid van functie waarborgt. In dat verband wordt op het typeerende voorbeeld van den gecombineerden rijksrang klerk-adjunct-commies gewezen, waartegenover in Amsterdam de rangen van klerk en adjunct-commies bestaan zonder de mogelijkheid van automatische bevordering. Daaruit wordt geconcludeerd, dat de wedde van een Amsterdamschen klerk onmogelijk met die van een rijksklerk vergeleken kan worden. Wil men dus vergelijken, dan zal deze rang met dien van den rijks-adjunct-commies dienen te worden vergeleken. Het resultaat van die vergelijking valt in het nadeel der Amsterdamsche ambtenaren uit (f 2160 netto, tegenover f 2286 netto bij het rijk).

Terecht wordt er verder den nadruk op gelegd, dat de automatische bevordering bij het rijk van klerk tot adjunct-commies ook voor de bezetting der hogere rangen van belang is. Een formatie-vergelijking van enkele departementen van algemeen bestuur met die van verschillende administratieve diensten te Amsterdam leert dan ook, dat bij de departementen gemiddeld 40% der ambtenaren in den rang van commies en hooger werkzaam is tegenover 25% bij de gemeente. Deze conclusie wordt door de navolgende overzichten gemotiveerd.

(Wordt vervolgd).

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Decentralisatie congres 1936.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat het a.s. Decentralisatie-congres te Malang zal worden gehouden op 21,22 en 23 Mei a. s.

Bijzonderheden zullen spoedigst worden medegedeeld.

PERSONALIA.

Benoemd:

tot leden v/d Prov: Raad v. Midden-Java: M. Soerohamiprodjo. en R. W. van Duinen.

tot lid v/d Prov. Raad v. Oost-Java: J. Vegter.

Verkozen:

tot leden Stadsgemeenteraad v. Cheribon: R. Huffenreuter en J. E. Rijkse.

tot lid v/d Prov. Raad v. Oost-Java F. W. Hugenholz.